

AUROBINDO INTERNATIONAL SCHOOL

(Affiliated to CBSE, Affiliation No. 1730992)

Near Royal Green's App. Sirsi Road, Jaipur. Phone: 0141-2240823/339, 8696906815

Email: info@aisraj.org, admission@aisraj.org, Website: www.aisraj.org

Session 2024-2025

Class XI

Subject: संस्कृतपाठ्यक्रम: (केन्द्रिकम्) कोड सं. 322

Book Name: संस्कृत

Subject : संस्कृत						
Ch.No.	Ch. Name	Month	PA I 20 Marks	Half Yearly (70)	PA II 20 Marks	Annual Exam (70)
'क' भागः अपठित – अवबोधनम्						
1	एकः अपठितः गद्यांशः 80–100 शब्दपरिमितः गद्यांशः, सरलकथा ➤ एकपदेन पूर्णवाक्येन च अवबोधनात्मकं कार्यम् ➤ समुचितशीर्षकलेखनम् ➤ अनुच्छेद– आधारितं भाषिकं कार्यम् भाषिककार्याय तत्त्वानि – ✓ वाक्ये कर्तृ – क्रिया पदचयनम् ✓ विशेषण – विशेष्य चयनम् ✓ पर्याय – विलोमपद – चयनम् ✓ सर्वनामस्थाने संज्ञाप्रयोगः	April to May	✓	✓	✓	✓
'ख' भागः रचनात्मकं कार्यम्						
2.	औपचारिकम् अनौपचारिकं पत्रम्/ प्रार्थनापत्रम् (मञ्जूषायाः सहायतया रिक्तस्थानपूर्ति कृत्वा पूर्ण पत्रं लेखनीयम्)	July	✓	✓	✓	✓
3.	लघुकथा (शब्दसूचीसाहाय्येन, रिक्तस्थानपूर्ति–माध्यमेन)	July/ August		✓	✓	✓
4.	वार्तालापे एकपक्षपूरणम्	August		✓	✓	✓
'ग' भागः अनुप्रयुक्त–व्याकरणम्						
5.	सन्धिः – पाठ्यपुस्तके प्रयुक्तपदानां सन्धिविच्छेदः सन्धिकरणं च। स्वरसन्धिः ➤ दीर्घः, गुणः, वृद्धि, यण्, अयादिः। व्यंजनसन्धिः	April to December	✓	✓	✓	✓

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ श्चुत्वम्, ष्टुत्वम्, जश्त्वम्, अनुस्वारः, परसवर्णः। विसर्गसन्धिः ➤ सत्वम्, उत्त्वम्, रूत्वम्, लोपः। 					
6.	<p>प्रत्ययाः (प्रकृति-प्रत्यय-संयोजनं वियोजनज)</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ क्त्वा, ल्यप्, तुमुन्, त्वयत्, अनीयर्, क्त, क्तवतु। 	April to December	√	√	√	√
7.	<p>शब्दरूपाणि – विभक्त्यनुसारं वाक्यप्रयोगः।</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ अजन्ताः – रमा, कवि, पति, मति, नदी, शिशु, धेनु, मधु, वधू, पितृ-मातृ-समानान्तरप्रयोगाश्च। ➤ हलन्ताः – राजन्, गच्छन्, भवत्, आत्मन्, विद्वस्, वाच् समानान्तरप्रयोगाश्च। ➤ सर्वनामानि- सर्व, यत्, तत्, किम्, इदम् (त्रिषु लिङ्गेषु) अस्मद्, युष्मद्। ➤ सङ्ख्यावाचकशब्दाः – एकसङ्ख्यातः पञ्चसङ्ख्यापन्तम् (त्रिषु लिङ्गेषु)। 	April to December	√	√	√	√
8.	<p>धातुरूपाणि- पंचलकारेषु अधोलिखितधातूनां वाक्येषु प्रयोगः। परस्मैपदिनः</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ भू, कृ, पा, स्था, दृश्, अस्, कथ्, भक्ष्, घ्रा, क्रुध्, हन्, श्रु, क्री, ग्रह् <p>आत्मनेपदिनः</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ लभ्, सेव्, मुद्, याच्। 	September		√	√	√
9.	कारक- उपपदविभक्तिप्रयोगः	September		√	√	√
10.	सामान्यं वाच्य-परिवर्तनम् (लट्-लृट्-लकारयोः)	August		√	√	√
11.	अशुद्धि-संशोधनम् (लिंग-वचन-पुरुष-विभक्ति-कालाधारिम्)	April to December	√	√	√	√
<p>'घ' भागः</p> <p>i. पठिताबोधनम्</p>						
12.	<p>गद्यांशम् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम् प्रश्नप्रकाराः – एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि भाषिककार्यम्-</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ वाक्ये कर्तृ-क्रियापदचयनम् ➤ विशेषण-विशेष्यचयनम् ➤ पर्याय-विलोमपदचयनम् ➤ सर्वनामस्थाने संज्ञाप्रयोगः 	July	√	√	√	√

13.	पद्यांशम् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम् प्रश्नप्रकाराः— एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि भाषिककार्यम्— ➤ वाक्ये कर्तृ—क्रियापदचयनम् ➤ विशेषण—विशेष्यचयनम् ➤ पर्याय—विलोमपदचयनम् ➤ सर्वनामस्थाने संज्ञाप्रयोगः	July	√	√	√	√
14.	नाट्यांशम् अधिकृत्य अवबोधनात्मकं कार्यम् प्रश्नप्रकाराः — एकपदेन पूर्णवाक्येन च प्रश्नोत्तराणि भाषिककार्यम् — ➤ वाक्ये कर्तृ—क्रियापदचयनम् ➤ विशेषण—विशेष्यचयनम् ➤ पर्याय—विलोमपदचयनम् ➤ सर्वनामस्थाने संज्ञाप्रयोगः	July to December		√	√	√
15.	भावार्थे रिक्तस्थानपूर्तिः / प्रदत्ते भावार्थत्रये शुद्धभावार्थचयनम्	April to December	√	√	√	√
16.	प्रदत्तेषु अन्वयेषु रिक्तस्थानपूर्तिः	April to December	√	√	√	√
17.	प्रदत्तवाक्यांशानां सार्थकं संयोजनम्।	April to December	√	√	√	√
18.	प्रदत्तपंक्तिषु प्रश्नानुसारं पदानाम् अर्थलेखनम्।	April to December	√	√	√	√
'घ' भागः ii. संस्कृत—साहित्येतिहासस्य सामान्यः परिचयः						
19.	संस्कृतभाषायाः उद्भवः विकासश्च	July		√	√	√
20.	वैदिकसाहित्यम् (वेदाः ब्राह्मण—आरण्यकानि, उपनिषदः, वेदांगानि)	April to December	√	√	√	√
21.	रामायणम्, महाभारतम्, पुराणानि च	April to December	√	√	√	√

परीक्षायै निर्धारिताः पाठाः

पाठ्यस्तकम् — भारस्वती — प्रथमो भागः						
पाठसंख्या	पाठनाम	Month	PA I 20 Marks	Half Yearly (70)	PA II 20 Marks	Annual Exam (70)
प्रथमः पाठः	कुशलप्रशासनम्	April to May	√	√		√
तृतीयः पाठः	सूक्तिसुधा	July		√		√
पंचमः पाठः	वीरः सर्वदमनः	August		√		√
षष्ठः पाठः	शुकशावकोदन्तः	August		√		√
अष्टमः पाठः	संगीतनुरागी सुब्रह्मणः	September			√	√
नवमः पाठः	वस्त्रविक्रयः	September			√	√
दशमः पाठः	यद् भूतहितं तत्सत्यम्	October				√

एकादशः पाठः	स मे प्रियः	November				√
-------------	-------------	----------	--	--	--	---

पुस्तकानि

- भास्वती – प्रथमो भागः (पाठ्यपुस्तकम्) रा. शै. अनु. प्र. परि. द्वारा प्रकाशितम्।
- व्याकरणसौरभम् (संशोधितसंस्करणम्) रा. शै. अनु. प्र. परि. द्वारा प्रकाशितम्।
- रचनानुवादकौमुदी (सहायकपुस्तकम्) कपिलदेवद्विवेदीलिखितम् विश्वविद्यालयप्रकाशनम्, वाराणसी।
- संस्कृतसाहित्यपरिचयः (सन्दर्भपुस्तकम्) (संशोधितसंस्करणम्) रा. शै. अनु. प्र. परि. द्वारा प्रकाशितम्।
- वेदपारिजात (अतिरिक्ताध्ययनार्थम्) रा. शै. अनु. प्र. परि. द्वारा प्रकाशितम्।